

מדינת ישראל
משרד החינוך

מערכת שידורים לאומית

תרבות יהודית-ישראלית לכיתה ה'

נושא השיעור: כָּל יִשְׂרָאֵל עֲרֵבִים זֶה בְּזֶה

עם המורה: ד"ר נגה כוכבי

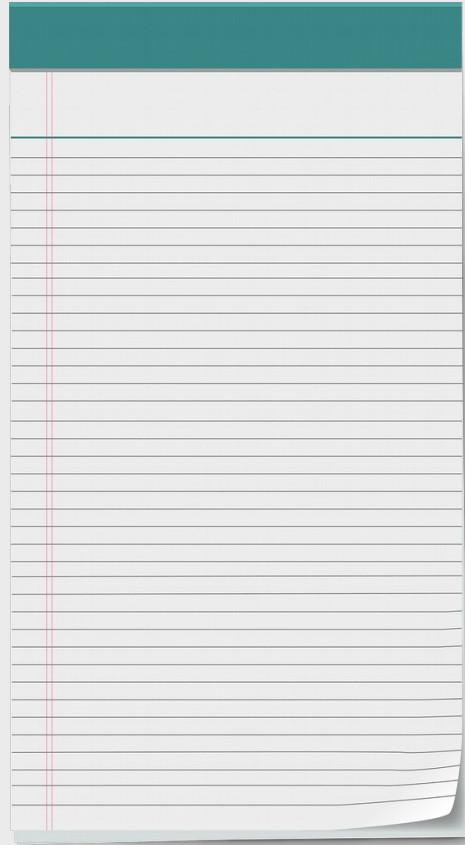

מה נעשה היום?

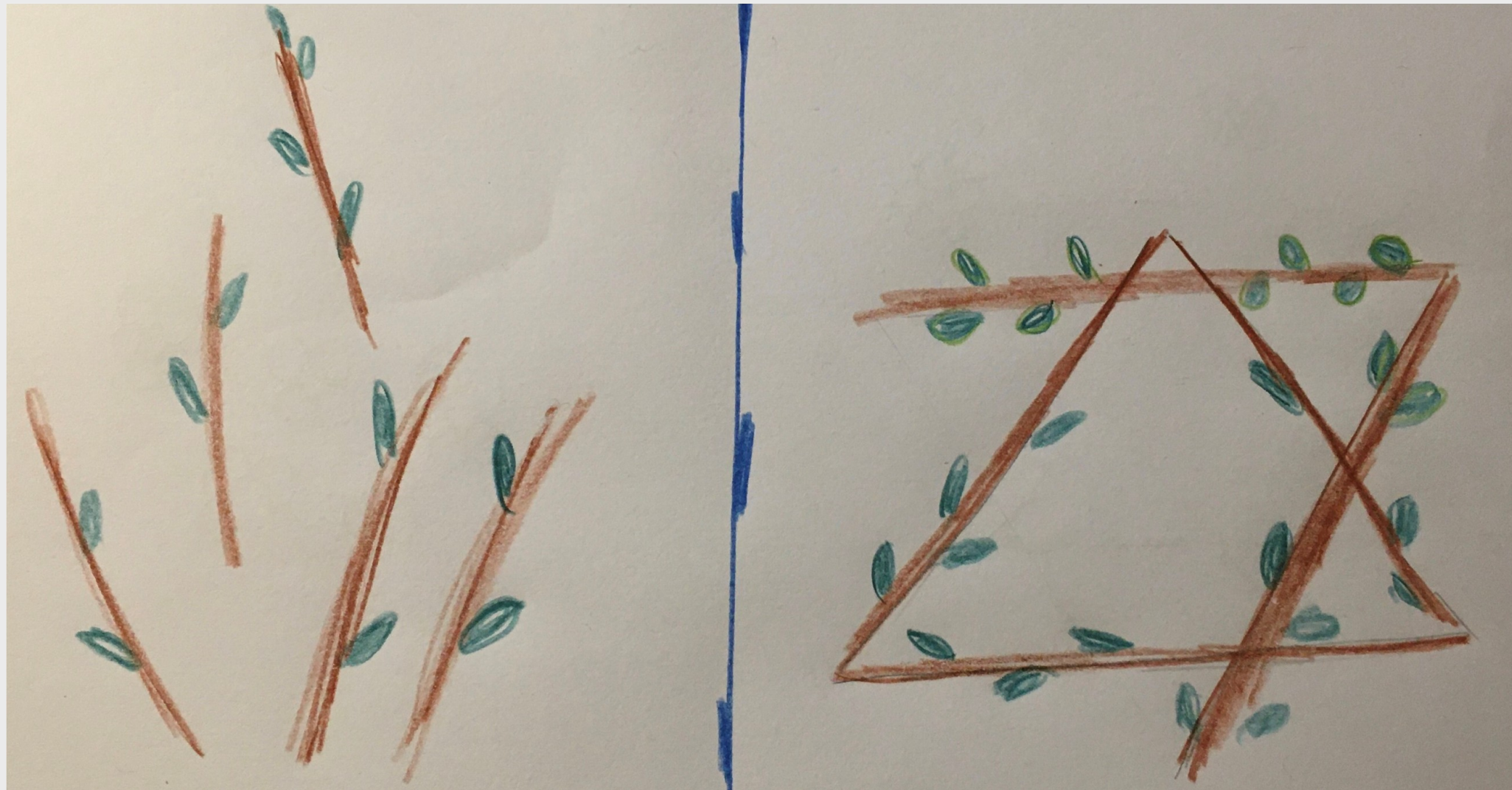
- נציג את עם ישראל כתמונה שלמה
- נבחין בין המושגים עם ישראל ומדינת ישראל
- נבין את הקשר בין ערבות לבין אחריות
- נפגוש ביטויים שונים של ערבות: בקיום היומיומי ובתפילה
- נשמע סיפור על הקשר בין ערבות הדדית לבין שלום ירושלים ושלום עם ישראל

מה להביא לשיעור?

היכן חשים בחסרון הענף?

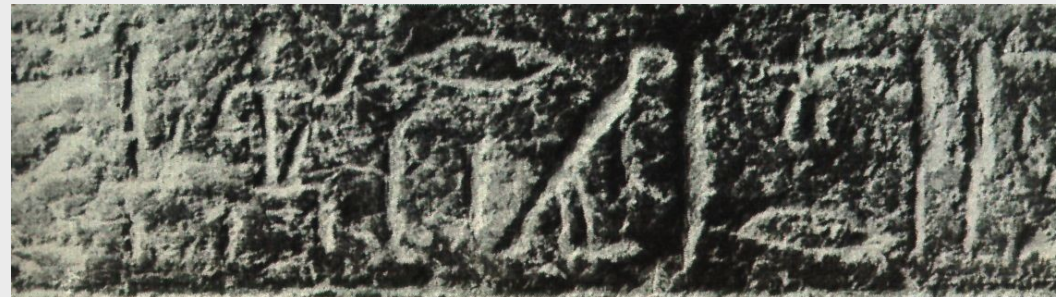
מה רואים במפה?

אם נחבר את כל המספרים, נקבל את עם ישראל או את מדינת ישראל?

ישראל?

השם "ישראל" בכתובת עתיקה ממצרים, מאה 13 לפני הספירה (נחלת הכלל)

❖ **מדינת ישראל**

(כל אזרחיה,

היום הוא מתייחס ל**שני מובנים שונים**: היהודים

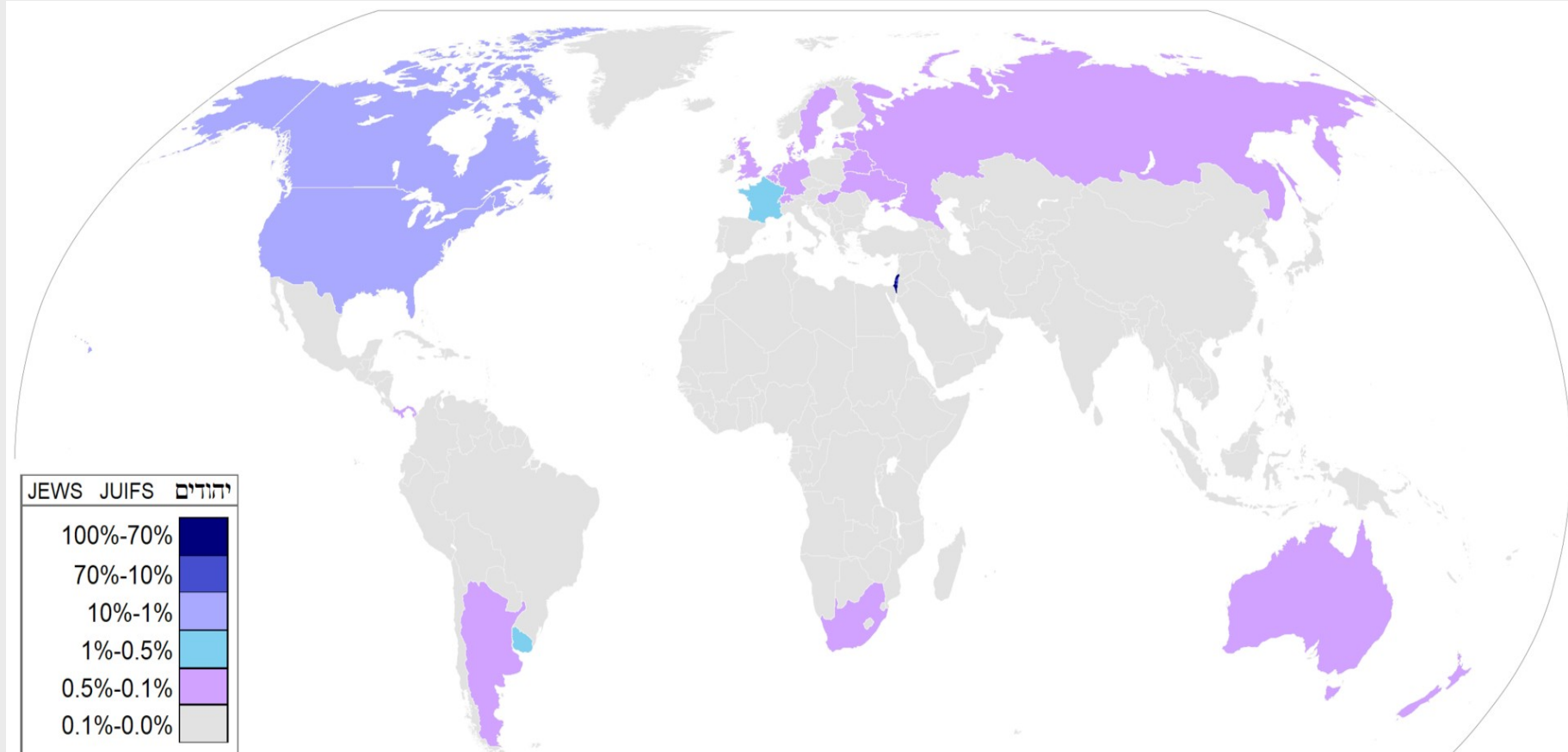
והלא-יהודים)

❖ **העם היהודי**

(בכל רחבי העולם)

כָּל יִשְׂרָאֵל עֲרָבִים זֶה בְּזָה (חז"ל)

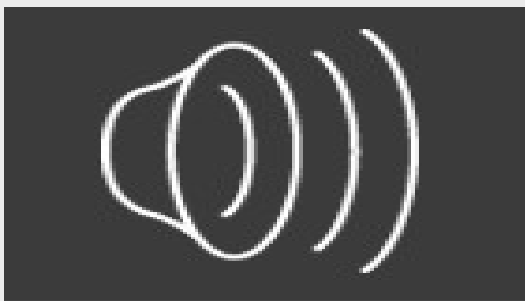

מה דעתכם – האם בביטוי "ישראל" שבמקור זה
הכוונה ליהודים במדינת ישראל או בעולם כולו?

כָּל יִשְׂרָאֵל עֶרְבִים זֶה בְּזֶה-פַּעֲנוּחַ לְשׁוֹנֵי

1. המילה כָּל משקפת: **א.** את השלם **ב.** את ההיפך מִכָּבֵד
2. יִשְׂרָאֵל זה שם של: **א.** מדינה **ב.** של עם ושל מדינה
3. הביטוי כָּל יִשְׂרָאֵל חל על: **א.** רק מי שחי במדינת ישראל **ב.** כל מי ששייך לעם ישראל
4. הביטוי זֶה בְּזֶה מבטא: **א.** עצמאות **ב.** הדדיות
5. משמעות הביטוי עֶרְבִים זֶה בְּזֶה היא: **א.** להפסיק לריב **ב.** לגלות אחריות הדדית
6. הכוונה בביטוי עֶרְבִים זֶה בְּזֶה היא ש: **א.** לכל יהודי יש אחריות כלפי הזולת **ב.** כל אחד אחראי לעצמו

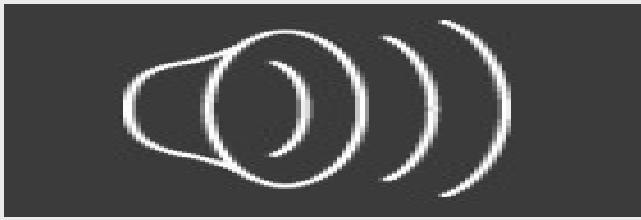
בדיקה

1. המילה כָּל משקפת: **א.** את השלם **ב.** את ההיפך מִכָּבֵד
2. יִשְׂרָאֵל זה שם של: **א.** מדינה **ב.** של עם ושל מדינה
3. הביטוי כָּל יִשְׂרָאֵל חל על: **א.** רק מי שחי במדינת ישראל **ב.** כל מי ששייך לעם ישראל
4. הביטוי זֶה בְּזָה מבטא: **א.** עצמאות **ב.** הדדיות
5. משמעות הביטוי עֲרַבִּים זֶה בְּזָה היא: **א.** להפסיק לריב **ב.** לגלות אחריות הדדית
6. הכוונה בביטוי עֲרַבִּים זֶה בְּזָה היא ש: **א.** לכל יהודי יש אחריות כלפי הזולת **ב.** כל אחד אחראי לעצמו

ערבות ואחריות

ערבות הדדית = אחריות של היחיד על הכלל ושל הכלל על היחיד
האם יכול להיות מצב בו נרצה לעזור למישהו ובתוך כך הוא ילמד להסיר מעצמו אחריות?

ערבות ואחריות

זהו את הפריטים שמבטאים ערבות. רישמו רק את מספרי

1. התשובות. עוזרת לטליה במתמטיקה וטליה עוזרת לה באנגלית.

2. רון התקשה בשיעורי הבית במדעים, אז גד הכין אותם במקומו.

3. המורה רצתה לדעת מי העליב את התלמיד החדש.

חן אמרה לה: "אנחנו לא מלשינים על מי שעשה את זה".

4. כשהתלמידים בכיתה שוכחים להפוך כיסאות בתום יום הלימודים,

התורן מזכיר להם שזה מקשה על אסתר המנקה.

5. הקשישים בקהילה מסייעים לכיתה במקצועות לימוד שונים

והתלמידים מקיימים תורנות של קבלת שבת בבית האבות.

6. כשנגמרו למיכל דמי הכיס, רותי הילוותה לה כסף בלי שום שאלות.

בדיקה

זהו את הפריטים שמבטאים ערבות.

1. ערננה עוזרת לטליה במתמטיקה וטליה עוזרת לה באנגלית
2. רון התקשה בשיעורי הבית במדעים, אז גד הכין אותם במקומו.
3. המורה רצתה לדעת מי העליב את התלמיד החדש.
חן אמרה לה: "אנחנו לא מלשינים על מי שעשה את זה".
4. כשהתלמידים בכיתה שוכחים להפוך כיסאות בתום יום הלימודים,

התורן מזכיר להם שזה מקשה על אסתר המנקה.

5. הקשישים בקהילה מסייעים לכיתה במקצועות לימוד שונים והתלמידים מקיימים תורנות של קבלת שבת בבית האבות.
6. כשנגמרו למיכל דמי הכיס, רות¹⁴ הילוותה לה כסף בלי שום

זאב ז'בוטינסקי (1880 – 1940)

מנהיג ציוני, סופר, משורר, מתרגם,
ממחדשי הצבאיות העברית, ראש תנועת
בית"ר.

זאב ז'בוטינסקי דאג לעם
ישראל.

נקרא מפרי עטו:

חמשת המ"מים – זאב ז'בוטינסקי

"בעברית אפשר
לסמן דבר זה
בקיצור:
מזון-מעון-מלבוש-
מורה-מרפא:
"חמש פעמים מ'
"

ז'בוטינסקי טען שיש
5 דברים שכל אדם
צריך ובעת הצורך
המדינה חייבת
לספקם: אוכל, דירה,
בגדים, השכלה
וטיפול רפואי.

למי לדעתכם דואג זאב ז'בוטינסקי, ליחיד ששרוי בצרה או לחברה כולה?

האם אתם מסכימים עם הרעיון של¹⁴ ז'בוטינסקי?

מה חושבים יהודים בתפוצות על ערבות? יצאנו לבדוק

קארין פאליי, בואנוס איירס:
"בימים אלה אנו מסתגרים
בבתינו ולא יכולים לצאת בגלל
המגיפה.
כשאני שרה ממרפסת ביתי לכל
עם ישראל, אני יודעת שאתם
... גם דואגים לי"

רונית מזרחי, איסטנבול:
"כאשר כל אחד לוקח
אחריות על החיים בקהילה,
לכולנו טוב יותר."

אירנה, מוסקבה:
אנחנו שולחים מכתבי"
תמיכה לתלמידים ומורים
יהודים כאשר הם זקוקים
לכך, והם גם עושים זאת
בשבילנו."

הרב מיכאל, פרנקפורט:
"בדומה לבתי כנסת
בארצות אחרות, גם אצלנו
מתפללים למען כל עם
ישראל."

ערבות בתפילה
מעניין

כן, ערבות הדדית בתפולה

הוא יעשה"...

שלום עלינו
"ועל כל ישראל

חטאנו"...

"ו לפניך

תהילים ו' לרפואה שלמה

לְמַנְצָחַ בְּנִגִּינוֹת עַל־הַשְּׁמִינִית מִזְמוֹר לְדָוִד: יְהוָה אֱלֹהֵי בְּאֶפְסֹךָ

תּוֹכִיחַנִי וְאֵל־בְּחַמְתְּךָ תִּיַסְרֵנִי:

חַנּוּנִי יְהוָה כִּי אֶמְלֹל אֲנִי רַפְאֵנִי

יְהוָה כִּי נִבְהַלְוֵ עֲצָמַי: וְנַפְשִׁי נִבְהַלְהָ מְאֹד וְאַתָּה יְהוָה עַד־מָתַי:

שׁוּבָה יְהוָה חֲלָצָה נַפְשִׁי הוֹשִׁיעֵנִי

לְמַעַן חֲסַדְךָ: כִּי אֵין בַּמָּוֶת זִכְרְךָ

בְּשֹׁאֹל מִי יוֹדֵה־לְךָ: יִגְעַתִּי בְּאַנְחָתִי אֲשַׁחֶה בְּכָל־לַיְלָה מִטָּתִי

בְּדַמְעָתִי עֵרְשִׁי אֲמַסֶּה: עֲשֻׁשָׁה מִכַּעַס עֵינַי עָתָקָה בְּכָל־צוֹרְרָי: סוּרוּ

מִמְּנִי כָל־פְּעָלֵי אַזּוֹ כִּי־שָׁמַע יְהוָה קוֹל בְּכִיִּי: שְׁמַע יְהוָה תַּחֲנּוּתִי

יְהוָה תִּפְלְתִי יִקַּח: יִבְשׂוּ וַיִּבְהַלְוּ מְאֹד כָּל־אֵיבֵי יִשְׁבּוּ יִבְשׂוּ רָגַע

אפליקציית קוראים תהילים

תהילים אינטראקטיבי עם יהודים מכל העולם

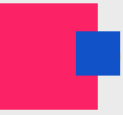
www.tehilim.mobi

אַבָּא קוֹבֵנֶר (1918 – 1987)

משורר, סופר, אמן, חבר מחתרת,
פרטיזן מגטו וילנה, לוחם במלחמת
העצמאות וממקימי בית התפוצות.

קובנר התייחס לתפילה
מנקודת מבט מעניינת.
מייד נקרא מפרי עטו:

אחד מן המניין – אבא קובנר

עמדתי במרחק של פסיעה מהכותל, מן האבנים, והרגשתי שאיני"..."
שייך. הרגשתי שהנני נטוע בהוויה אחרת. לא פסעתי צעד נוסף, אך
מישהו משך בשרוולי, ביקש שאצטרף למניין. חבשתי כובע, הצטרפתי
למניין. אמרתי תפילת מנחה, והגעתי. זהו דבר יהודי, היותר ייחודי
שביהדות – להיות אחד במניין. לדעת כי התשעה זקוקים לעשירי,
והאחד לתשעה. אפשר שזה הדבר המשמעותי ביותר שביהדות, ואין
"דבר יותר ייחודי ויהודי בתנועה זו בה חונכתי

אבא קובנר מתנועת השומר הצעיר לא קיים אורח חיים דתי. אף על
פי כן, כשהתבקש לכך, הוא "השלים מניין". כיצד הוא מסביר זאת?

נכון או לא

?נכון	נכון	לא נכון
1. זאב ז'בוטינסקי טען שהמדינה צריכה לדאוג לצרכים הבסיסיים של הנזקק		
2. יש רק דרך אחת לבטא ערבות הדדית		
3. לפי אבא קובנר "המניין" מבטא הזדקקות הדדית		
4. אי אפשר לחוות ערבות דרך שירה		
5. אפשר לבטא ערבות באמצעות מכתבי תמיכה		
6. קריאת תהילים לרפואת אדם מבטאת אכפתיות גם כלפי מי שאיננו מכירים באופן אישי		

	נכון	לא נכון
1. זאב ז'בוטינסקי טען שהמדינה צריכה לדאוג לצרכים הבסיסיים של הנזקק	V	
2. יש רק דרך אחת לבטא ערבות הדדית		V
3. לפי אבא קובנר "המניין" מבטא הזדקקות הדדית	V	
4. אי אפשר לחוות ערבות דרך שירה		V
5. אפשר לבטא ערבות באמצעות מכתבי תמיכה	V	
6. קריאת תהילים לרפואת אדם מבטאת אכפתיות גם כלפי מי שאיננו מכירים באופן אישי	V	

ירושלים של זהב

סיפור על ערבות ושלום ירושלים

רבי יעקב

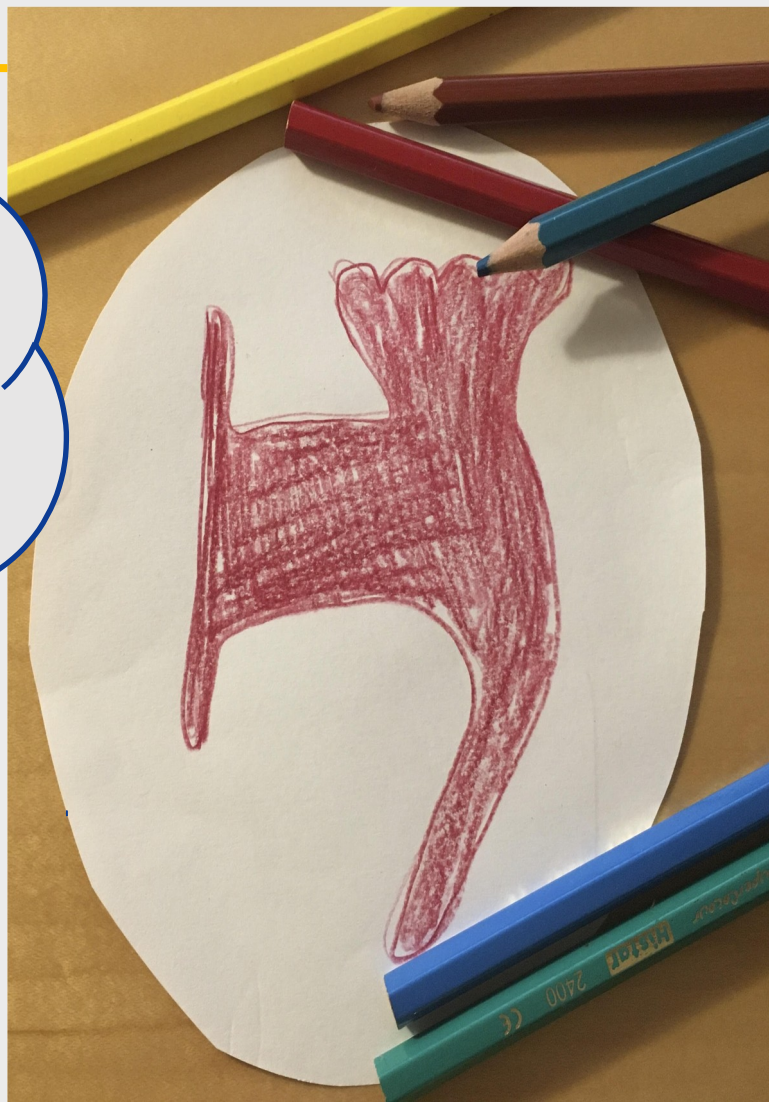

רבי עקיבא

לאותיות יו"ד
בתכשיט של רבי
עקיבא הצורף
קשר כתרים

שְׁאֵלוּ, שְׁלוֹם
... יְרוּשָׁלַיִם
לְמַעַן אֶחָי וְרָעִי
אֲדַבֵּרָה נָא שְׁלוֹם
בְּךָ

כָּל יִשְׂרָאֵל עֵרֵבִים זֶה בְּזֶה

תרצו להעמיק בנושא?

פעילויות מרתקות מצפות לכם באתר

תרבות יהודית ישראלית

www.tarbuty.org.il

הקלידו בלשונית החיפוש:

"ערבות הדדית", "כל ישראל ערבים זה בזה"
"או "ירושלים של זהב"

מדינת ישראל
משרד החינוך

תודה שצפיתם בשידור

הופק עבור משרד החינוך ע"י מטח